

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و

شناسایی بانک‌های پوسته‌ای

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر ماده ۳۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن و نظر به ضرورت اتخاذ تدابیر احتیاطی لازم در برقراری و حفظ روابط کارگزاری توسط مؤسسات اعتباری ایرانی با بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خارجی؛ «دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی بانک‌های پوسته‌ای» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲ - قانون: قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛
- ۱-۳ - آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
- ۱-۴ - مؤسسات اعتباری: بانک‌های ایرانی و شعب آن‌ها در داخل و خارج از کشور و مناطق آزاد و شعب بانک‌های خارجی در ایران (قلمرو اصلی و مناطق آزاد)؛

۵-۱- روابط کارگزاری: به ارایه خدمات بانکی از سوی یک بانک (بانک کارگزار) به بانک دیگر (بانک متقاضی) اطلاق می شود.

۶-۱- بانک پوسته ای (Shell bank): بانک پوسته ای به بانکی اطلاق می شود که دارای حضور فیزیکی (به معنای حضور مدیریت و بدنه اصلی آن) در قلمروی که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نبوده؛ و به هیچ گروه ارائه کننده خدمات مالی که تحت نظارت موثر و یکپارچه ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. مدیریت و بدنه اصلی این قبیل بانکها، در قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) دیگری مستقر است. معمولاً یک بانک پوسته ای - به غیر از یک نمایندگی ثبت شده - تشکیلات دیگری در کشوری که در آن به ثبت رسیده است، نداشته و نماینده آن فقط آدرسی را برای انجام امور حقوقی بانک مزبور در آن قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) فراهم می آورد.

۷-۱- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

ماده ۲- موسسه اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی را دارد باید بر اساس رویکرد ریسک محور، نسبت به جمع آوری اطلاعات کافی راجع به بانک مذکور اقدام نماید. موارد زیر از جمله اطلاعاتی است که باید جمع آوری شده، مورد بررسی قرار گیرند.

❖ اطلاعات مربوط به مالکیت و مدیریت بانک خارجی (شامل ساختار مالکیت و مدیریت آن، سهامداران، مدیران و ...);

❖ زمینه های اصلی فعالیت؛

❖ محل استقرار؛

❖ دستورالعمل ها و رویه های داخلی بانک برای مبارزه با پولشویی (به خصوص رویه های شناسایی مشتریان) و عنوان واحد مسئول مبارزه با پولشویی در آن بانک؛

❖ هدف از افتتاح حساب مزبور (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

❖ هویت هر شخص ثالث دیگری که از خدمات بانک کارگزار استفاده خواهد کرد (در صورتی که موسسه اعتباری، بانک کارگزار باشد)؛

❖ وضعیت نظارتی و مقررات بانکی در کشور متبوع بانک خارجی؛

❖ وضعیت ریسک شهرت و رعایت کامل مقررات مبارزه با پولشویی در بانک خارجی.

تبصره ۱: در صورتی که پیش از ابلاغ این دستورالعمل، موسسه اعتباری اقدام به برگزاری روابط کارگزاری با یک بانک خارجی نموده باشد لازم است تکالیف مقرر در این ماده را در مورد آنها نیز به اجرا درآورد.

تبصره ۲: بانک مرکزی نسبت به تهیه و ابلاغ پرسشنامه تفصیلی مربوط، اقدامات لازم را به عمل می آورد. در برقراری روابط کارگزاری، لازم است پرسشنامه مذکور توسط موسسه اعتباری تکمیل شده و برای بررسی، به بانک مرکزی ارسال شود.

ماده ۳ - موسسه اعتباری موظف است در صورتی که با یک بانک خارجی، روابط کارگزاری برقرار می کند نسبت به ارائه خدماتی که منجر به نگهداری یا انتقال وجوه مرتبط با پولشویی یا تامین مالی تروریسم می شود، احتیاطهای لازم را به عمل آورد.

ماده ۴ - موسسات اعتباری که قصد برقراری روابط کارگزاری با بانکهای خارجی را دارند باید نسبت به موارد ذیل، اطمینان حاصل نمایند.

۱- کشور محل استقرار بانک خارجی دارای قوانین و مقررات مناسب در زمینه مبارزه با

پولشویی بوده و آنها را به شیوه ای مناسب، عملیاتی کرده باشد.

۲- بانک طرف رابطه کارگزاری به مقررات موجود عمل کرده، سوء شهرت حاکی از

نقض مقررات نداشته و مشمول موضوع ماده ۳۲ آیین نامه نباشد.

تبصره: برقراری هرگونه رابطه کارگزاری با بانکهای پوسته ای ممنوع است. در صورتی که موسسه اعتباری دارای رابطه کارگزاری با بانک پوسته ای باشد و یا در صورت عدم تحقق شرایط مذکور در این ماده، موسسه اعتباری باید در اسرع وقت اقدام به قطع رابطه با آن بانک نموده و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نماید.

ماده ۵ - بانک مرکزی باید اقدام به ایجاد بانک اطلاعاتی از اسامی بانکهای پوسته ای و کشورها و مناطق پرخطر از نظر پولشویی نماید. تمامی موسسات اعتباری موظفند قبل از برقراری روابط

کارگزاری، نسبت به استعلام از این پایگاه اقدام نمایند. استعلام از این پایگاه، رافع مسئولیت موسسه اعتباری در انجام بررسی‌های لازم و شناسایی دقیق بانک خارجی نمی باشد.

ماده ۶ - فهرست مناطق پرخطر از نظر پولشویی و مناطقی که امکان ثبت بانک پوسته ای در آنها وجود دارد و نیز تمهیدات نظارتی لازم توسط بانک مرکزی اعلام می شود. موسسه اعتباری موظف است قبل از برقراری روابط کارگزاری با بانک خارجی، اطمینان یابد بانک مذکور، در این مناطق قرار ندارد. در صورت استقرار بانک مزبور در یکی از این مناطق، موسسه اعتباری باید ضمن اعلام مراتب به بانک مرکزی، دقت و مراقبت لازم را در انجام تراکنش‌های مالی با آن بانک به عمل آورد. تبصره: به طور کلی مناطق جهان به سه گروه اصلی تقسیم می شوند:

۱- مناطق با ریسک زیاد:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های مضاعفی را به عمل آورد.

۲ - مناطق با ریسک متوسط:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های کافی به عمل آورد.

۳ - مناطق با ریسک کم:

در برقراری روابط کارگزاری با این مناطق، موسسه اعتباری باید کنترل‌های معمول را اعمال نماید.

این دستورالعمل در ۶ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.